

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫң
«БЕРЕЗОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

IV ЧАКЫРЫЛЫШ

ЕГЕРМЕ СИГЕЗЕНЧЕ СЕССИЯ

Карар № 3

пос.Березовка

2022 ЕЛНЫҢ 15 АВГУСТЫ

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның "Березовка авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә инициатив проектларны тәкъдим итү, керту, тикшерү һәм карау тәртибен раслау турында

26.1 статья нигезендә. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставына, «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советына таянып,

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу һәм карау тәртибен күшымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә һәм бастырып чыгарылырга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контролльдә тотам.

**«Березовка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеке башлыгы**

Ф. Ф.Сәлманов

2022 елның 15 августындагы
«Березовка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге Советының
ХVIII сессиясенең 3 нче карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу һәм карау тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Хәзерге тәртипне көйләү предметы

1. Бу Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйле булган мәнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларны тәкъдим итү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйле мәнәсәбәтләргә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукий актларында һәм муниципаль норматив хокукий актларда башкасы каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

2 Статья. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект нигезендә бу тәртиптә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең Каенлық авыл жирлегендә яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү хокуки турындагы тәкъдиме анлашыла.

2. Инициатив проектта түбәндәгә мәгълүматлар булырга тиеш:

- 1) Березовка авыл жирлегендә яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен чишелеш өстенлекле булган проблеманы тасвирилау;
- 2) курсәтелгән проблеманы чишү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре (көтелгән нәтижәләр) тасвирамасы;
- 4) инициатив проектны тормышка ашыру өчен кирәклө чыгымнары алдан исәпләү;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (ихтимал) финанс, мәлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициативалы түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны гамәлгә ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары күләменә курсәтмә;
- 8) «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә яисә аның чикләрендә әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен курсәтү.

3. Инициатив проект өлеге статьяның 2 өлешендә караплан белешмәләрне үз эченә алган проект тасвиrlамасын үз эченә ала, аңа инициатор каары буенча график һәм (яки) таблица материаллары күшүп бирелергә мөмкин.

Проектны тасвиrlау формасы һәм аны тутыру буенча тәкъдимнәр Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана (алга таба – «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты).

3 Статья. Халық мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар тормышка ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициатив проектлар Березовка авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук тубәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырыла:

- 1) күпфатирлы йорт подъезды;
- 2) күпфатирлы йорт;
- 3) күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яки планлаштыру структурасының башка элементы);
- 4) торак микrorайоны;
- 5) торак микrorайоннар Төркеме;
- 6) «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге

2 бүлек. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер алышу

4 Статья. Проектны башлап җибәрүчеләр

1. Инициативалы проектны кертү турындағы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

- 1) уналты яшькә житкән һәм «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче 10нан да ким булмаган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем);
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) ижтимагый берләшмәләрнән жирле берләшмәләре яки жирле бүлекләре.

2. Өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба – проектның инициаторлары):

- 1) инициатив проект өзөрлиләр;
- 2) инициативалы проект буенча фикер алышуны оештыралар яисә өлеге башлык нигезләмәләренә туры китерап инициативалы проектка ярдәм итү турындағы мәсьәлә буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны тәэмин итәләр;
- 3) инициатив проектны «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына кертәләр;
- 4) инициатив проектны тормышка ашыруны контролъдә тотуда катнашалар;
- 5) «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының өлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны башкара.

3. Инициатив төркем булдыру һәм өлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү Беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмә формасы «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4. Өлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар, гамәлгә кую документлары нигезендә, ижтимагый берләшмәләр булып торучы проектның инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5 Статья. Инициативалы проектка ярдәм иту мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклау

1. Инициатива проектын Березовка авыл жирлеге халкы яисә аның өлешендә яшәүчеләр хупларга тиеш.
2. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм иту турындагы мәсьәлә буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны оештыра:
  - 1) гражданнар жыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында инициатив проектны карау;
  - 2) гражданнарны сораштыру үткәрү;
  - 3) инициатив проектны хуплап гражданнарның имзаларын жыю.
3. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм иту мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасын файдалану турында Карап кабул итәргә хокуклы.

6 Статья. Инициативалы проектларны тәкъдим иту мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициатив проектны тәкъдим иту мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба-жыелыш) проект инициаторы каары буенча «жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында» 19.06.2004 ел, №54-ФЗ Федераль законда караган тәртиптә билгелән һәм үткәрелә.
2. Жыелыш «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территорииясенең бер өлешендә уздырыла, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Инициативалы проектны тормышка ашыру Каенлы авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырылса, Бөгелмә шәһәре территорииясенең терле өлешләрендә берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.
3. Жыелышта уналты яшькә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.
4. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:
  - 1) көндезге формада-көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавыш биругә куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул иту өчен халыкның бергә булуы формасында;
  - 2) көндезге-читтән торып уздырыла торган формада-көн тәртибе һәм тавыш биругә куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул иту, шулай ук жыелыш уздыру турында хәбәрдә яки «Интернет» мәгълумат – телекоммуникация чөлтәрендә (алга таба-рәсми сайт) Бөгелмә муниципаль районның рәсми сайтыннан файдаланып, жыелыш уздыру яки тавыш бируг турында хәбәр итүдә күрсәтелгән урынга яки адрес буенча каарлар кабул иту мөмкинлеген күздә тата торган формада (алга таба-рәсми сайт).
5. Бер жыелышта берничә инициатив проектны каарга мөмкин. Әлеге очракта жыелышны оештыру һәм үткәрү хокуклары һәм бурычлары проектларның инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.
6. Проектның инициаторы жыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм жибәрү чыгымнарын үз өстенә ала.

7. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты проектның инициаторына жыелыш үткәрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткәру өчен бина да түләүсез бирә. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты каары белән жыелышлар уздыру өчен бирелә торган биналар исемлеге билгеләнә.

8. Жыелыш 15 кешедән торган катнашучылар арасында хокуклы санала.

8 Статья. Жыелыш үткәрүгә әзерлек

1. Жыелышны үткәру турында проектның инициаторы каарында күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен жыелыш үткәрелә торган инициатив проект;

2) жыелыш уздыру формасы (көндезге яки көндезге-чittән торып);

3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш уздырылган очракта көндезге-чittән торып-халық тавыш бирүен үткәру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыелышны уздыру датасы, вакыты, урыны, жыелышны көндезге-чittән торып уздыру очрагында – шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халық каарларын кабул иту тәмамлану датасы һәм андый каарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, йә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча рәсми сайттан файдалану турында каар;

5) жыелышта көндезге формада уздырыла торган катнашучыларның яки көндезге-чittән торып жыелыш уздырылган очракта көн тәртибендәгә мәсьәләләр турында фикер алышуда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш уздырыла торган территориядә яшәүчеләргә хәбәр иту ысууллары.

2. Проектның инициаторы «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына жыелышны үткәру турында язма хәбәрнамәне 15 көннән дә соңга калмыйча 10 көннән дә соңга калмыйча җибәрә.

3. Жыелыш уздыру турындагы белдерүдә күрсәтелә:

1) проектның инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, аларның яшәү урыны яки булуы турында белешмәләр);

2) өлеге статьяның 1 өлешиндә каралган мәгълүматлар;

3) проектның инициаторларының фамилияләре, исемнәре, әтисенең телефон номерлары жыелышны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен башкару;

4) жыелышны үткәрүдә ярдәм иту турында, шул исәптән жыелыш уздыру өчен бина бирү (көндезге-чittән торып жыелыш уздырылган очракта турыдан-туры фикер алышу) һәм (яки) тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен рәсми сайттан файдалану турында.

4. Жыелышны үткәру турында белдерү проектның инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен үтәүче затлар тарафыннан имзалана. Жыелышны үткәру турындагы хәбәр инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелыш уздыру өчен бүлмә бирү турындагы үтенеч булган очракта, «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты хәбәрнамә кергән көннән өч көн эчендә (эш көннәрендә) проект инициаторына бинаны уздыру мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелышның урынын һәм (яки) вакытын үзгәртергә тәкъдим итә. Проектның инициаторы өлеге тәкъдимнә алғаннан соң өч көн эчендә (эш көннәрендә) жыелышның урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалык яки ризалык булмау турында (жыелыш көндезге-чittән торып уздырылган очракта турыдан-туры фикер алышу) хәбәр итәргә тиеш.

6. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жыелыш уздыру түрүндә, шул исәптән инициатива проекты белән танышу тәртибе түрүндә рәсми сайтта белешмәләр урнаштыра:

1) жыелыш уздыру түрүндә хәбәр алышыннан соң өч көн эчендә (эш көннәре);

2) проект инициаторы ризалыгын алышыннан соң жыелышның урынын һәм (яки) вакытын үзгәртү түрүндә тәкъдим белән 2 эш көннәнән дә соңга калмыйча (жыелыш көндезге-чittән торып уздырылган очракта түрүдан-туры фикер алышу).

7. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жыелышны үткәрүдә ярдәм итү проектын тәкъдим итү максатыннан вәкаләтле вәкил курсәтмәсе рәвешендә үз карары белән билгеләп күя ала. Вәкаләтле вәкил итеп билгеләнү түрүндә «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты проектның инициаторын алдан язма рәвештә жыелыш үткәру түрүндә язма хәбәрнамәдә курсәтелгән адрес буенча хәбәр итә.

9 Статья. Жыелышны көндезге формада үткәру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданнарны теркәүне, «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзүне тәэммин итә. Жыелышта катнашкан гражданнар исемлеге жыелыш протоколының аерылгысыз өлеше.

2. Жыелышның көн тәртибе сораулары буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча каарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул итә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле белән ачыла. Жыелышны алыш бару өчен председатель һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелыш алыш бара, көн тәртибендәге мәсьәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш кабул иткән каарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә күя, тавыш бирү нәтиҗәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш протоколын алыш бара, анда алар буенча тавыш бирү нәтиҗәләрен курсәтеп, жыелыш кабул иткән барлык каарларны чагылдыра. Жыелыш протоколын жыелыш секретаре һәм председателе имзалый.

6. Жыелыш беркетмәсендә курсәтелә:

1) жыелышның урыны һәм вакыты;

2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;

3) жыелыш рәисе һәм секретаре түрүндә белешмәләр, аларның яшәү урыны курсәтелгән;

4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге;

5) көн тәртибе мәсьәләләре буенча кабул итегендә каарлар.

10 Статья. Жыелышны читтән торып уздыру тәртибе

1. Жыелыш уздырылган очракта көндезге-чittән торып көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү өлөгө Тәртипнеч 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча язма рәвештә рәсмиләштерелгән жыелыш үткәру түрүндагы хәбәрдә курсәтелгән урынга яки адреска жибәрергә хокуклы. Карап формасы «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3. Көндезге-чittән торып уздырыла торган жыелышта көндезге сейләшүдә катнашкан затлар, шулай ук каарлары кабул итү тәмамланганчы алынган затлар катнаша.

4. Жыелышны көндезге-чittән торып уздыру очрагында рәсми сайттан файдаланып, жыелыш уздыру түрүнде хәбәр урнаштыру һәм фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү көн тәртибе сораулары буенча курсәтелгән сайтта үткәрелә.

5. Жыелышның көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча рәсми сайттан файдаланып тавыш бирү жыелыш уздырыла торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан шәхсән көн тәртибендәге һәр мәсьәлә буенча «за», «каршы» яки «воздержался» формулировкалары белән белдерелгән каарны курсәту юлы белән гамәлгә ашырыла. Тавыш бирүдә рәсми сайттан файдаланып катнашучылар булып тавыш бирү тәмамлану көненә һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Яшәүчеләрне ачыклау Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасы ярдәмендә башкарыла. Тавыш бирү башлану көненнән һәм аның бетү көненә һәм вакытына кадәр өзеклексез үткәрелә.

6. Рәсми сайтын кулланып тавыш бирү нәтижәләре протокол формасында формалаша һәм мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң 1 эш көне эчендә курсәтелгән сайтка урнаштырыла. Тавыш бирүнен расланган беркетмәсе «Березово авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты проектны оештырганнан соң өч эш көне эчендә башлап жибәрә. Күрсәтелгән протокол-жыелыш протоколының аерылгысыз өлеше.

7. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгө «персональ мәгълүматлар түрүнде» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган ризалыгы алынырга тиеш.

8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, тикшерү яки рәсми сайт кулланып, секретарь жыелыш протоколын ясый, ул секретарь һәм Председатель тарафыннан имзалана.

9. Көндезге-чittән торып үткәрелә торган жыелыш беркетмәсендә курсәтелә:

- 1) Турыдан-Туры фикер алышу урыны һәм вакыты;
- 2) читтән торып тавыш бирү ысулы, аны башлау һәм тәмамлау датасы һәм вакыты;
- 3) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 4) жыелыш рәисе һәм секретаре түрүнде белешмәләр, аларның яшәү урыны курсәтелгән;
- 5) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге түрүнде фикер алышуда;
- 6) көн тәртибе һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре буенча кабул ителгән каарлар.

11 Статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшькә житкән территориядә яшәүчеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба – конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, әлеге Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

3. Конференцияне үткәру түрүнде проект инициаторы Каарында әлеге Тәртипнең 8 статьясының 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән берәттән курсәтелергә тиеш:

- 1) 16 яшкә житкән территориянең 100 кешесеннән ким делегат була алмаган делегатлар сайлау өчен вәкиллек нормасы;
- 2) делегатлар сайлау өчен жыелышларны уздыру вакыты һәм тәртибе.
4. Конференция протоколының аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелышлар беркетмәләре тора.

12 Статья. Гражданнарың инициативалы проектларга ярдәм итүгә имзаларын жыю

1. Гражданнарың инициативалы проектларга ярдәм итеп имзаларын жыю (алга таба-имзалар жыю) проектның инициаторы тарафыннан башкарыла.
2. Инициативалы проектларга, шул исәптән инициативалы тәркем өгъзаларының имзаларын да кертеп, имзалар саны 20 дән дә ким булмаска тиеш.
3. Имза жыю түбәндәге тәртиптә башкарыла:
  - 1) имзалар язылу битенә керту юлы белән жыела, аның формасы «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана;
  - 2) язылу кәгазендә имзалар жыю гамәлгә ашырыла торган инициативалы проект күрсәтелә;
- 3) язылу битендә яшәүченең имzasы һәм аны керту датасы куела. Имзаны һәм аны керту датасын кеше үз кулы белән куя. Имза салучы затның үтенече буенча язылу битендә үз имзасын куя торган кеше турынdagы белешмәләр язылу кәгазенә язылу кәгазенә кертелә ала. Күрсәтелгән белешмәләр кульязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашларны куллану рәхсәт ителми;
- 4) резидент бер үк инициативалы проектны бер тапкыр гына хуплый ала;
- 5) имза жыюочы проект инициаторы вәкиле имзалары белән һәр язылу таблицасы расланырга тиеш. Имза жыюочы проектның инициаторы вәкиле кулдан кул белән үзенең фамилиясен, исемен һәм әтисенең исемен, туган көнен, яшәү урынын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны керту датасын куя;
- 6) имзалар жыю вакытында алгы һәм арткы яғында язылу кәгазен тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта обратная як булып тора дәвамы лицевой як белән бердәм нумерацией имзалар, ә заверительные имзалар һәм мәгълүматлар турында инициатор инициатора проект, гамәлгә ашыручи жыю имзалау, куела оборона яғына язылу кәгазе турдын-туры соң, соңғы имза;
- 7) имзалар жыюда һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы булырга тиеш, ул «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

13 Статья. Бу инициативалы проектка ярдәм итү турынdagы фикерләрен ачыклау өчен гражданнары сораштыру үткәру

1. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турынdagы фикерләрен ачыклау өчен гражданнынан сораштыру Березовка авыл жирлегендә яшәүчеләр яки аның бер өлеше инициативасы белән үткәрелә:
  - 1) Березовка авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә инициатива проектын гамәлгә ашыру тәкъдим ителә;
  - 2) инициатив проектны Березовка авыл жирлегендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә, аларның саны 1000 кешедән артып китә.
2. Сораштыруны билгеләү өчен проектның инициаторы Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге»

муниципаль берәмлеге Советына (алга таба –«Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына) гариза жибәрә, анда курсәтелә:

- 1) сораштыру үткәрергә тәкъдим ителгән инициатив проект;
- 2) проект инициаторы тәкъдимнәре:
  - а) сораштыруны үткәру датасы һәм вакыты түрында;
  - б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (сорауларны) формулировкалау түрында;
  - в) сораштыру үткәру методикасы түрында;
  - г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең минималь саны түрында;
- 3) проектның инициаторы түрында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, аларның яшәү яки булу урыннары түрында белешмәләр, чара проектының бүтән инициаторы атамасы һәм аның урнашу урыны).

3. Әгәр проектның инициативасы төркем булса, гаризаны инициатив төркемнәң барлық әгъзалары имзалый. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнәң 4 статьясының 1 өлешендә курсәтелгән башка затлар булса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм Березовка авыл жирлегендә яшәүче 10нан да ким булмаган кеше күл куя, аларда инициатива проектын гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага күл куйган затлар (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исемнәре, аларның яшәү яки булу урыны түрындагы мәгълүматлар) түрында белешмәләр курсәтелә.

4. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы гариза көргәннән соң 30 эш көненнән дә соңға калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыруны билгеләүдән баш тарту түрында Карап кабул итә.

5. Сораштыруны билгеләүдән баш тарту нигезе булып, әгәр хокук бозулар Бөгелмә шәһәрендә яшәүчеләрнең инициатива тәкъдим итүдә катнашкан ихтыяр белдерү нәтижәләрен дөрес билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру үткәру түрындагы инициативаны курсәтүнең әлеге маддәсөн бозу тора.

6. «Россия Федерациясенә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары түрында»2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлеше нигезендә гражданнарны сораштыру үткәру тәртибен билгеләүче Бөгелмә шәһәр Советы норматив хокукий актында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Сораштыруда Березовка авыл жирлегендә яки аның өлешендә 16 яшькә житкән инициативалы проектны тормышка ашыру тәкъдим ителә.

8. Сораштыру нәтижәләре березово авыл жирлеге башкарма комитеты проектны башлап жибәргәннән соң өч эш көненнән дә соңға калмыйча хәбәр итә.

3 бүлек. Инициатив проектларны керту һәм карау

14 Статья. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проектлар керту

1. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проект керткәндә тәкъдим ителә:

1) проектның тасвирламасы қәгазьдә һәм график һәм (яки) таблица материаллары күшыла ала торган электрон формада;

2) әлеге Тәртипнәң 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исеменнән . «Березовка авыл жирлеге»

муниципаль берәмлеге башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторы карары;

3) гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсе, гражданнарны сораштыру нәтиҗәләре һәм (яки) березово авыл жирлегендә яшәүчеләрнең инициатив проектын яисә аның бер өлешен яклаучы язылу көгазләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән документлар . «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитетына инициативалы проектны караган һәм гамәлгә ашырган вакытта «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла, яисә аны җибәргәндә игълан ителгән кыйммәтлек һәм салыну тасвирламасы белән почта аша җибәрелә.

3. Проектны керту датасы-әлеге статьяның 1 өлешендә, «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты курсәтелгән документларны алу көне.

4. Документлар «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проектны караган вакытта һәм гамәлгә ашырганда «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итү проектының вәкаләтле заты тарафыннан тапшырылган очракта, курсәтелгән затка «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты исемлеген һәм аларны алу датасын курсәтеп документлар алуда расписка бирелә. Расписка Documentlar алган көнне «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

15 Статья. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия

1. Инициатив проектларны карау буенча комиссия (алга таба-комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны сайлап алу максатларында төзелә.

2. Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персональ составы «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының яртысы «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул иткән каарларга тәэсир итә торган мәнфәгатьләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген кире кагу өчен формалаштырыла.

4. Комиссия комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә шәхсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә житәкчелек итә;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) комиссия әгъзаларына курсәтмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары вакытлыча булмаган очракта конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документация белән тәэммин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

2) комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга, комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

- 1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында да катнаша;
  - 2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
  - 3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
  - 4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
  - 5) комиссия утырышларында тавыш бирә.
9. Комиссиянең төп эш формасы булып утырышлар тора.
10. Комиссия утырыши аның әгъзаларының яртысыннан ким булмаган очракта хокуклы санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карап тикшерүдә катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен билгеләү мәмкинлеге бирелә. Инициатив проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырыши турында проект инициаторлары аны үткәру көненә кадәр 5 эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия карар кабул итү проектның инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары комиссия әгъзалары саныннан ачык тавыш белән кабул ителә. Тавыш тигезләге булганда, комиссия утырышында рәислек итүче тавыш хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары караплар кабул итү турында фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта комиссия әгъзасы Комиссия утырыши беркетмәсенә тартылырга тиешле аерым фикерен язмача житкерергә хокуклы.

16. Комиссия утырыши нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышын уздырганнан соң 3 эш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре комиссия утырышина беркетмә имзаланган көннән соң 1 эш көненнән дә соңга калмыйча, аны «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тәэмин итә.

16 Статья. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тарафыннан инициативалы проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән алыш 30 эш көне эчендә карала.

2. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитетына инициативалы проект керту турында мәгълүмат «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә рәсми бастырып чыгарылырга һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә, шулай ук проект инициаторлары турында күрсәтелгән белешмәләрне үз эченә алырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына үзләренең инициатив проект буенча тәкъдимнәрен һәм кисәтүләрен тапшыру мәмкинлеге турында хәбәр итәләр.

3. Инициатива проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр тапшыру срокы 7 эш көне тәшкил итә. 16 яшькә житкән Березовка авыл жирлегендә яшәүчеләр үзләренең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен юллый ала. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма Комитетына халык тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яки почта аша жибәрелә.

4. Инициатив проект буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне комиссия гому биләштерә.

5. Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча комиссия «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты житәкчесенә әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән каарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты житәкчесенә берничә инициативалы проект кертелгән, шул исәптән, өстенлекле мәсьәләләр эчтәлеге буенча шундый тасвиrlама белән, комиссия «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты житәкчесенә конкурс сайлап алын оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс сайлап алыу әлеге Тәртипнәң 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алын үткәру турында хәбәр проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия тәкъдимен яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча "Березовка авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты житәкчесе тубәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты турындагы каарда каарлган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә тиешле максатларга һәм (яки) «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты проектын төзү һәм карау тәртибе нигезендә (бюджет турындагы каарга үзгәрешләр керту) аның өстендей эшләүне дәвам итәргә;

2) инициативалы проектны хуплаудан баш тарту һәм аны проект инициаторларына кире кайтару.

8. "Березовка авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты житәкчесе инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында Каар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнен билгеләнгән тәртибен үтәмәү һәм аны карау;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына туры килмәве.

3) жирле үзидарә органнарының кирәkle вәкаләтләре һәм хокуклары булмау сәбәпле инициативалы проектны гамәлгә ашыра алмавы;

4) жирлекнәң "Березовка авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары инициативалы түләүләр формалашу чыганагы булмаган инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәkle акчалар күләмдә булмау;

5) инициатив проектта сурәтләнгән проблеманы нәтижәлерәк чишү мөмкинләгә булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлап алын узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча каар кабул ителгән көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча проект инициаторына жибәрелә.

10. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каарлган очракта, проект инициаторларына бергәләп инициативалы проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнәң жирле үзидарә органына яисә дәүләт органына тәкъдим итәргә тиеш.

Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районны жирле үзидарә органнары вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели.

Эшләп бетерелгән инициатива проекты комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге маддә нигезендә карала.

17 Статья. Инициативалы проектларны сайлап алу бәйгесе

1. Конкурс сайлап алуларын комиссия башкара.
2. Конкурс сайлап алуының критерийлары:
  - 1) халыкның проблеманы хәл итүгә инициативалы проект жибәрелгән проблеманы билгеләүдә һәм аны тормышка ашыруда катнашу дәрәҗәсе;
  - 2) инициатив проектны тормышка ашыруның социаль нәтижәлелеге.
3. Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, үзләренә туры килгән баллар һәм авырлык коэффициентлары күшымтада әлеге Тәртипкә (алга таба – критерийлар) куелган.
4. Конкурс сайлап алуды әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.
5. Комиссия конкурс сайлап алуларын узган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициатив проектларны бәяли.
6. Конкурс сайлап алу нәтижәләре буенча, йомгаклау бәяләвөн исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны конкурс сайлап алудын узган яисә үтмәгән дип иғълан итү турында Карап кабул итә.
7. Конкурс сайлап алуларын барлық критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициатив проект иғълан итә.
8. Бәяләү нәтижәләре буенча берничә инициативалы проект бер үк балл жыйган очракта, өстенлеккә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районның «Березовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына кертелгән инициативалы проект ия.

18 Статья. «Березовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының инициативалы проектны тормышка ашыру турында карары

1. «Березовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты инициативалы проектны тормышка ашыру турында карар чыгара.
2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы каарда булырга тиеш:
  - 1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка китерелергә тиешле объектның исеме (адресын яки урынын күрсәтеп) яки инициатив проектны тормышка ашыруга юнәлдерелгән чараның исеме;
  - 2) «Березовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) үткәрү);
  - 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган Бөгелмә шәһәре бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;
  - 4) клиент, төзүче исеме;
  - 5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срокы;
  - 6) объектның фаразланган (чик) бәясе яки инициатива түләүләре күләмен бүлеп бирү белән чараны (чараларны) уздыруга чик акча күләме;
  - 7) инициативалы түләүләр күләмен бүлеп бирү белән чараны (чараларны) уздыруга объектның фаразланган (чик) бәясен яки чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

19 Статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә инициатив проект түрүнде мәгълүмат рәсми бастырып чыгару һәм урнаштыру тәртибе

1. «Березовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының инициативалы проектын карау, инициативалы проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акчадан файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның мәлкәти һәм (яки) хезмәт катнашуы түрүнде мәгълүмат рәсми сайтта бастырып чыгарылырга һәм урнаштырылырга тиеш.

Татарстан Республикасы
Бөгелмә муниципаль
районының «Березовка авыл
жирлеге» муниципаль
берәмлекенең инициатив
проектларын тәкъдим итү,
керту, фикер алышу һәм карау
тәртибенә күшүмтә

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның
әһәмияте, аларга туры килгән баллар һәм авырлык коэффициентлары

<i>Инициатив проектны сайлау критерийның исеме</i>	<i>Инициатив проектны сайлау критерийын бәяләү күрсәткеченең исеме</i>	<i>Инициатива проектын сайлау критерийын бәяләүнең санлы күрсәткече</i> <i>Инициатива проектын сайлау критерийын бәяләүнең санлы күрсәткече</i>
--	--	--

1	2	3
Инициатив проектның социаль әһәмияте	инициативалы проектны тәкъдим итүдә катнашкан гражданнар саны тормышка ашырылган инициатив проект нәтижәләре белән дайми (айга ким дигәндә бер тапкыр) файдаланаачак алучылар саны (кеше)	5 кеше өчен 1 балл, ләкин 20 баллдан артык түгел
Кызыксынган кешеләрнең финанс катнашу дәрәҗәсе сатуда	инициативалы проект бәясенә инициативалы проектны финанслауда физик затларның инициативалы түләүләре күләменә мәнәсәбәт проектны инициатив проект бәясенә финанслауда юридик затларның, шәхси эшкуарларның инициативалы түләүләр күләменә мәнәсәбәт	100 кеше өчен 1 балл, ләкин 15 баллдан артык түгел
инициативалы проект	инициативалы проектны тормышка ашыруда катнашырга теләк белдергән гражданнар саны	Финанслауның һәр 1 процента өчен 1 балл, ләкин 30 баллдан артык түгел Финанслауның һәр 2 процента өчен 1 балл, ләкин 25 баллдан артык түгел